Ministerie van Landbouw, Visserij,
Voedselzekerheid en Natuur

Duurzaamheidscommissie FNLI en LVVN

Onderwerpen: Ketenaanpak, biologisch en weerbaarheid en voedselzekerheid

Waarom UKV

- Supermarkten en andere ketenpartijen hebben verschillende ambities gesteld, maar diverse monitors laten weinig echte vooruitgang zien om die doelen ook te behalen;
- Deze vrijblijvende doelen geven machtige actoren legitimiteit zónder verantwoording;
- Minister en Staatssecretaris willen graag om de tafel met ketenpartijen en afspraken maken. Maar met een minder vrijblijvend karakter. Dit zou kunnen plaatsvinden onder de paraplu van een UKV.

Intern gebruik

Bredere aanpak

- De ketenaanpak heeft een brede doelstelling: verduurzamen van de primaire sector en verduurzaming van het aanbod en consumptie;
- Complementair maar ook echt anders: 20-30% van de Nederlandse productie;
- Er is vanuit LVVN veel inzet gericht op de keten: verduurzaming dierlijke producten, dierwaardigheid en voedselverspilling;
- De komende tijd zal de inzet op onder andere biologisch en de eiwittransitie worden versterkt, inclusief de verkenning naar wetgevingsmogelijkheden.
- Er komt veel op ketenpartijen af. Het is daarom belangrijk dat de verschillende trajecten aansluiting vinden onder één overkoepelend verhaal om de samenhang en overzicht te behouden.
- Ook als er over verschillende onderwerpen binnen het geheel op verschillende momenten afspraken en beleidsmaatregelen tot stand komen;
- Ketensturing en ketentransparantie zijn de basis van de bredere ketenaanpak.

Intern gebruik

Hoe?

- Ingrijpen in de keten kan op verschillende manieren. Op dit moment gebeurt dit al op een aantal vlakken:

Informerend of faciliterend beleid: denk hierbij aan de inzet via het voedingscentrum of de ketenkennisdialogen;
Stimulerend beleid: een stap verder is meer stimulerend beleid, zoals de ontwikkeling van een gemeenschappelijke taal voor duurzaamheids-KPI's;

Normerend beleid: een voorbeeld hiervan zijn bepaalde inkoopverplichtingen. De ontwikkeling van de UKV zal vallen onder nieuw te ontwikkelen, normerend beleid.

Intern gebruik

Ontwikkelingen

- Het streven is om de brede ketenaanpak in april te presenteren in een Kamerbrief.

- De SER heeft recent een advies uitgebracht ‘Samenwerken aan een duurzaam en toekomst bestendig agrosysteem’. In dit advies wordt er ook een aantal aanbevelingen gedaan voor de ketenaanpak. Er loopt een traject voor de appreciatie van de SER-aanbevelingen. Ambtelijk staan we positief tegenover de aanbevelingen onder het markt- en ketenstuk, ze sluiten goed aan bij de ketenaanpak en de richting die we op willen. Afhankelijk van wat er uiteindelijk wel/niet wordt overgenomen uit de aanbevelingen zal de ketenaanpak verder worden aangescherpt.

Voorbeelden mogelijke nieuwe inzet

Faciliterend/informerend:

- Verstevigen van ketensamenwerking: duurzaamheidsafpsraken.

Stimulerend:

- Langjarige contracten;
- Keteninitiatieven laten onderzoeken op basis van de impact en vervolgens met de keten in gesprek gaan over welke initiatieven echt werken en breder overgenomen zouden moeten worden en welke niet, daarnaast:
- Keteninitiatieven die nu nog versnipperd en klein zijn kunnen op basis van hun bijdrage aan de maatschappelijke opgave/doelsturing worden opgeschaald, ondersteund en gestimuleerd door de overheid. Hierdoor ontstaat een beter gelijk speelveld en ‘massa’ om meer impact te genereren. Dit kan ook onderdeel zijn van gesprekken over ketenafspraken.

Afspraken maken/normeren:

- Er vindt veel, maar veelal ook versnipperde inzet op ketentransparantie plaats. Meer transparantie is een onderliggende basis voor veel ander beleid gericht op de keten. Duidelijke kader opstellen;
- Ontwikkelen van één gemeenschappelijke taal voor duurzaamheid KPI's (TVL). Dit biedt de mogelijkheid om vervolgens afspraken te maken met ketenpartijen, over het waarderen en belonen van duurzamere boeren en tuinders;
- Op basis van de wettelijke eisen die worden gesteld in de doelsturingssytematiek kunnen wettelijke minimumeisen voor verduurzaming in de keten worden opgesteld;
- Daarnaast kan er in samenwerking met de keten worden gewerkt aan de ontwikkeling van een pre-competitieve, bovenwettelijke standaard voor duurzame productie;
- Om afzet biologisch te stimuleren worden verschillende mogelijkheden onderzocht zoals, bijmengverplichting en inkoopverplichting;
- Samen met VWS kan worden gewerkt aan een wet duurzame en gezonde voedselomgeving;
- Afspraken met ACM en retail over het stoppen van promoties op producten waar het drukken van prijzen verdienvermogen en daarmee innovatie en investeringsvermogen van boer onder druk zet.

Intern gebruik

Ministerie van Landbouw, Visserij,
Voedselzekerheid en Natuur

Ketenafspraken afzet biologische producten

Actieplan

Groei van biologische productie en consumptie

Biologische landbouw kan in Nederland een belangrijke rol spelen in de transitie naar een duurzame en toekomstbestendige landbouw. Met dit actieplan zetten we als Rijksoverheid de ambitie neer om biologische productie en consumptie fors te laten groeien. De acties zijn een vertrekpunt om samen met ketenpartijen aan de slag te gaan.

15% biologisch landbouwareaal in 2030

- Gezondere bodem
- Schoner water
- Minder emissies
- Meer biodiversiteit
- Beter voor dierenwelzijn

Meer biologische productie

- Behouden en uitbreiden van productie
- Inzet van de keten
- Toegang tot geschikte en betaalbare grond

Meer biologische consumptie en een grotere afzetmarkt

- Biologische producten worden bekender
- Groter aanbod in meer verkoopkanalen
- Betere prijs voor boer en consument

Meer kennis en innovatie

- Onderzoek
- Van elkaar leren
- Blijven innoveren

Brief ‘Weer ruimte voor boer, natuur en bouw’ (26 juni)

- Versnellingsplan biologische landbouw (verdiepingsbijlage 2)
- In de brief worden o.a. verwerkers genoemd als ketenpartij waar het kabinet afspraken mee wil maken om de vraag naar biologisch te vergroten.

> *De vraag naar biologisch vergroten*
> Boeren die een omschakeling naar biologisch overwegen of al gemaakt hebben, hebben vertrouwen nodig dat de vraag naar biologische producten groeit, daarom worden er met ketenpartijen, zoals supermarkten en verwerkers, voor 1 april 2027 harde afspraken gemaakt. Als het niet lukt om tot afspraken te komen, treft het kabinet wettelijke maatregelen, met een beoogde invoeringsdatum van 1 januari 2029. De voorbereidingen voor het treffen van mogelijke wettelijke maatregelen worden alvast in gang gezet.

Proces ketenafspraken afzet biologisch

- Komen tot afspraken voor 1 april 2027
  - > Focus op producten/gewassen die door Nederlandse boeren geproduceerd kunnen worden.
- Gesprekken gestart (supermarkten, verwerkers, CBL, FNLI, partijen (biologische) landbouw, SER, ACM
- Tot nu toe: verduidelijking en ophalen kansen, knelpunten, ideeën bij oa verwerkers en supermarkten
- Volgende stap:
  - Is er draagvlak voor afspraken?
  - Hoe komen we tot afspraken?
  - Ambitieniveau
  - Richting afspraken bepalen (wat kan wel draagvlak krijgen, wat niet)
- Wettelijke maatregelen worden onderzocht. Gesprekken over afspraken ook waardevol mocht het zover komen.

In Commission plans for crisis preparedness, agriculture is a matter of security

The European Commission's new crisis preparedness strategy urges households and Member States to build emergency reserves.

Alice Bergoënd / Sofia Sanchez Manzanaro Euractiv

Stockpile 72 hours of supplies in case of disaster or attack, EU tells citizens

Bloc's first preparedness strategy urges people to prepare for floods, fires, pandemics or military strikes

Defensie bereidt zich voor op voedselschaarste in tijden van oorlog of crisis. Maar wie bepaalt wie voorrang krijgt als er te weinig eten is?

In no time lege schappen: cyberaanval Albert Heijn toont hoe kwetsbaar voedselketen is

WEERBAARHEID Hoe Nederland zich voorbereidt op een crisis: van conflict tot stroomuitval

Eten weer op de bon?

Lege schappen bij een filiaal van Albert Heijn. Foto ter illustratie. © ANP / Bart Maat

Belang van voedsel voor vrede staat op politieke agenda

Supermarkten en overheid maken plannen voor voedselzekerheid in crisistijd

Extreme scenario's bij gesprekken over crisisplan voedsel: 'In ergste geval plunderingen en ondervoeding'

Waarom een Voedselzekerheidsagenda?

Nederland kent een hoge mate van voedselzekerheid, maar geopolitieke spanningen en klimaatverandering vergroten het risico op verstoringen en stellen daarmee onze voedselzekerheid op de proef

Aankondiging Strategische Agenda Voedselzekerheid (Kamerbrief 8 juli 2026)

Oplevering zomer 2027, in nauwe samenwerking met relevante stakeholders (o.a. enquête en stakeholderbijeenkomsten)

De agenda richt zich op de gehele voedselvoorzieningsketen en kijkt naar kwetsbaarheden, afhankelijkheden en risico binnen het gehele voedselsysteem (o.a. energie, water, digitale infrastructuur, toeleveringsketens).

Veerkrachtig en toekomstbestendig voedselsysteem

Risicovolle strategische afhankelijkheden

Crisisparaatheid

De Voedselzekerheidsagenda richt zich op het vergroten van de weerbaarheid van de voedselvoorziening. Het gaat hierbij naast het voorkomen van problemen ook om het beperken van de gevolgen, het effectief kunnen blijven functioneren tijdens een verstoring en een snel herstel daarna.

Voorbeelden van lopende initiatieven

- Cyberbeveiligingswet (15 augustus 2026)
- Wet Weerbaarheid Kritieke Entiteiten/ Vitale Infrastructuur
- Landelijk Crisisplan Voedselzekerheid (Q1 2027)
- Versterking publiek-private samenwerking
- Strategische voorraden